

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI NOMIDAN
ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

Риштон тумани

2023 йил 15 февраль

4-1505-2301/92-сонли иш

Риштон туманлараро иқтисодий судининг судьяси У.Эргашев раислигида, судья ёрдамчиси А.Хакимовнинг суд мажлиси котиблигида, даъвогар Фарғона вилоят прокурорининг “Bag’doddonmahsulotlari” акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар Zamin Bag’dod фермер хўжалиги ҳисобидан “Bag’doddonmahsulotlari” акциядорлик жамияти фойдасига 146390246 сўм асосий қарз ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича иқтисодий ишни, тарафлардан Риштон туман прокурори ёрдамчиси С.Дехқонов ва даъвогар вакили И.Соҳибназаров(ишончнома асосида)ларнинг иштирокида, Риштон туманлараро иқтисодий суди биносида очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

А Н И Қ Л А Д И:

Фарғона вилоят прокурори “Bag’doddonmahsulotlari” акциядорлик жамияти (кейинги матнларда даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат этиб, жавобгар Zamin Bag’dod фермер хўжалиги(кейинги матнларда даъвогар деб юритилади) ҳисобидан “Bag’doddonmahsulotlari” акциядорлик жамияти фойдасига 146390246 сўм асосий қарз ундиришни сўраган.

Суд мажлисида Риштон туман прокурори ёрдамчиси даъво аризани қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакили тушунтириш бериб, даъво аризани қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Жавобгар суд мажлиси куни, вақти ва жойи тўғрисидаги хабардор қилинган бўлса-да, суд мажлисига келмади ва ўз эътирозини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг (кейинги матнларда ИПК деб юритилади) 170-моддаси учинчи қисмида "Иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин"лиги белгиланган. Ушбу моддасига асосан суд, ишни жавобгар иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топади.

Суд, прокурор ва даъвогар вакилининг кўрсатмаларини тинглаб, иш ҳужжатларини ўрганиб, қуйидаги асосларга кўра даъвони тўлиқ қаноатлантиришни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг (бундан буён матнда “ФК” деб юритилади) 8 ва 234-моддаларига кўра мажбуриятлар шартномадан,

зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

Мазкур ҳолатда ушбу низо даъвогар билан жавобгар ўртасида тузилган шартномалардан келиб чиққан.

Иш ҳужжатларидан кўринишича, даъвогар билан жавобгар ўртасида 2022 йил 09 сентябрда 1-сонли бошоқли дон маҳсулотларини олди-сотди шартномаси ҳамда 2022 йил 09 сентябрда 1/1-сонли бошоқли дон экинлари уруғликларини харид қилиш бўйича шартномаси имзоланган.

ФКнинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак.

Даъвогар билан жавобгар ўртасида 2022 йил 09 сентябрда тузилган 1-сонли бошоқли дон маҳсулотларини олди-сотди шартномасининг 1.1 бандига кўра, “хўжалик” (жавобгар) шартноманинг 1.2 бандида кўрсатилган миқдорда ва тартибда товар-буғдойни сотиш, “тайёрловчи” (даъвогар) эса шартноманинг 1.2-бандига кўра миқдорда ва тартибда сифатли бошоқли дон уруғлигини “хўжалик” (жавобгар)га сотиш ва унинг ҳақларини тўлаш мажбуриятини олган.

Шунингдек, даъвогар билан жавобгар ўртасида 2022 йил 09 сентябрда тузилган 1/1-сонли бошоқли дон экинлари уруғликларини харид қилиш бўйича шартномасининг 1.1-бандига кўра, “хўжалик” (жавобгар) “тайёрловчи” (даъвогар)га 2023 йил ҳосилидан ер майдонидан шартноманинг 1.2-бандига мувофиқ бошоқли дон экинлари уруғлигини топшириш мажбуриятини, “тайёрловчи” (даъвогар) эса хўжаликни ушбу шартномада белгиланган ва миқдорда ва тартибда сифатли бошоқли дон уруғлиги билан таъминлаш, етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

ФКнинг 437-моддасига асосан маҳсулот етказиб бериш шартномасига мувофиқ тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган маҳсулот етказиб берувчи — сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чиқарадиган ёхуд сотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шахсий, оилавий мақсадларда, рўзғорда ва шунга ўхшаш бошқа мақсадларда фойдаланиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа мақсадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса товарларни қабул қилиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олади.

Шартнома шартларидан келиб чиқиб, даъвогар жавобгарнинг буюртмасида кўрсатилган миқдордаги бошоқли дон уруғлигини белгиланган муддатда жавобгарга етказиб берган. Ушбу маҳсулотлар жавобгар томонидан иш ҳужжатларида мавжуд бўлган тегишли ҳисоб варақ-фактура(лар)га асосан қабул қилиб олинган.

Даъвогар билан жавобгар ўртасида 2022 йил 09 сентябрда тузилган 1-сонли бошоқли дон маҳсулотларини олди-сотди шартномасининг 3.3-бандига кўра, жавобгар уруғлик қийматининг 30 фоизини олдиндан, қолган 70 фоиз тўловни эса уруғликни белгиланган тартибда қабул қилиб олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан (2022 йил 1 декабрга қадар) тўлаб бериши лозим бўлган. Шунингдек, даъвогар билан жавобгар ўртасида 2022 йил 09 сентябрда тузилган 1/1-сонли бошоқли дон экинлари уруғликларини харид

қилиш бўйича шартномасининг 3.4-бандига кўра, жавобгар уруғлик қийматининг 30 фоизини олдиндан, қолган 70 фоиз тўловни эса уруғликни белгиланган тартибда қабул қилиб олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан тўлаб бериши лозим бўлган.

Бироқ, жавобгар ўзининг шартномавий мажбуриятларини лозим даражада бажармасдан қабул қилиб олинган маҳсулот ҳақини шартномада кўрсатилган муддатларда тўлаб бермаган. Натижада жавобгарнинг даъвогар олдидаги қарздорлиги 146390246 сўмни ташкил этган.

Ушбу ҳолат даъвогар вакилининг кўрсатмалари, даъвогар билан жавобгар ўртасида тузилган ҳамда улар томонидан тасдиқланган 2022 йил 01 декабрдаги ўзаро ҳисоб-китобларнинг солиштириш далолатномаси билан тўлиқ тасдиқланади. Жавобгар ушбу ҳолатларни инкор этувчи далилларни судга тақдим этмади.

Шунга кўра суд даъво ариза талабини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топади.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмига кўра суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Қайд этилганларга кўра, суд иш ҳужжатларини ўрганиб, прокурор ва даъвогар вакилининг кўрсатмаларини тинглаб, даъвони тўлиқ қаноатлантиришни ва суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 170, 186, 190 ва 192-моддаларини қўллаб, суд

қ а р о р қ и л а д и:

Даъво ариза тўлиқ қаноатлантирилсин.

Жавобгар Zamin Bag'dod фермер хўжалиги ҳисобидан даъвогар “Bag'doddonmahsulotlari” акциядорлик жамияти фойдасига 146390246 сўм асосий қарз ва 30 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар Zamin Bag'dod фермер хўжалиги ҳисобидан республика бюджетига 2927804,92 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қароридан норози тараф шу суд орқали Фарғона вилоят судининг Иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига ҳал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ой муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериши мумкин.

Раислик қилувчи

У.Эргашев

